

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia” sau pe acțiuni, Sibiu.

Apare în **BIBLIOTECA ASOCIAȚIEI**
Asociației „Foaia Poporului”
și „F. POP. ROM.”

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Invitare de abonament.

Cu numărul de azi începem anul al X-lea al „Foi Poporului”.

Credincioasă programului seu și menirii sale de a fi făclie luminătoare pentru talpa țării, pentru țeranul român, ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași rivnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru țeranul român și pentru oamenii dela țeară și tot astfel va lucra cu îndoit zel și mai departe.

Cei-ce au cetit „Foaia Poporului” și au avut-o în casă, o știu prețui.

De aceea credem și nădăduim, că ei nu o vor lăsa să nu o aibă mai departe și în nădejdea aceasta deschidem nou abonament pentru „Foaia Poporului” pe anul 1902.

Astfel venim a ruga pe onorații abonați, ca nu numai să se grăbească a trimite în curând prețul de abonament, dar’ se și spună tuturor, cu cari se întâlnesc și dau în vorbă, ce este „Foaia Poporului”, cum și pentru sine se luptă ea. Apoi se-î îndemne a abona această foaie, de oare-ce pe lângă că e bună și făcută anume pentru popor, apoi pentru comercianți și meseriași, este și cea mai ieftină dintre foile românești. — Prețul va fi:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.

Pentru România:

Pe un an întreg 10 lei.
Pe o jumătate de an 5 lei.

Pentru a pute ține bună rînduială, onorații abonați, vechi și noi, sînt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonațiilor de până acum li s’au trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu fașia sub care primesc foaia. lipită pe dos, așa că trimitătorul nu are decât să-și scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul, la postă. Abonații noi sînt rugați a-și scrie numele lor și al comunei, foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea
„Foi Poporului”.

La Anul-Nou.

Am sosit de nou la cel mai însemnat hotar al vremii, la Anul Nou. Anul vechiu, 1901, ne părăsește, ca un om bătrîn și locul ’i-l ia, ca un copil sprinten, plin de nădejdi, noul an, 1902.

Stînd la acest hotar despărțitor, trebuie să ne punem pe gânduri și să cercetăm, oare în anul ce a trecut, în cele 365 de zile ale lui, făcutu-ne-am datorința cum se cuvine, ca oameni, ca Români și ca creștini? Dela aceasta atîrnă foarte mult, de oare-ce numai acel om și numai acel popor poate merge cu siguranță înainte și poate ave nădejdi întemeiate pentru viitor, care ’și-a împlinit datorința cum se cade.

Dela aceasta atîrnă foarte mult și de aceea e bine să ne dăm seamă despre ceea ce am făcut și să vedem, că oare bine ori rău am făcut.

Să înțelege, oă mai întăiu trebuie să ne cercetăm starea și înaintarea noastră, ca popor.

Partea primă a anului trecut, 1901, a fost mai liniștită, decât cea de a doua. Pricina este, că în jumătatea a doua au fost două însemnate lucruri, anume: alegerile de deputați dietali și alegerile de membri pentru adunările comitatense și în legătură cu aceste din urmă alegerile derăgătorilor în comitate.

Pe cînd la cele dintăiu nu putem zice, oă ne-am fi purtat bine, la alegerile din comitate Români în cele mai multe părți, unde adevă au avut conducători buni și harnici, s’au purtat brav.

În afară de aceste, muncă am dezvoltat pe terenul cultural, economic etc. Lucrarea noastră în privința aceasta ’și-a ținut calea ei, croită de ani și pe care avem să mergem și de aci înainte.

Însoțirile noastre au lucrat, ca și până aci, dar’ se pare, că unele din ele n’au fost cu rivnă atât de însuflețitoare, ca în trecut. De altă parte o mică înaintare am făcut, căci pe lângă câteva bănci nouă, s’a pus temeiul la nouă reuniuni, anume la o reuniune agricolă (Brașov), reuniuni de meseriași Bistrița, A. Iulia, Lăgoj, Blaj etc. despre cari am dat știre în decursul anului, apoi însoțiri de înmormîntare etc.

Pe cînd aceste sînt semne bune de înaintare și pe cînd marile noastre reuniuni, cum e „Asociațiunea” și „Societatea pentru fond de teatru” au dat frumoase semne de înaintare, au fost

FOITA.

De Anul-Nou.

Sfânt părinte al providinței,
Caută din tronul-ți cerească,
Curmă firul suferinței
Neamului meu românesc.

Și pe Anul Nou ce vine
Fă să-î luce grațios,
Soare blînd, zile senine
Dup’ atîta timp noros.

Fericirea să-î zimbească
Ușurînd năcazul greu,
Și mărirea strămoșească
Să-î înalțe steagul seu.

Colinde.

I.

Cînd Dumnezeu s’a născut
Toată lumea a făcut;
Și-a făcut și pe Adam
Să aibă oamenii neam.
Șerpele, șerpe viclean,
El pe pom oă s’a suit
Pe creangă s’a-ncolăcit,
Și a aruncat o creangă jos
Și-a aruncat și un măr frumos,
Eva din măr a gustat
Pe Adam ’l-a îngelat.
Tu Adame-î merge jos
Și-î trăi ca păcător,
Până va ’nvia Christos,
Da tu Evo încă-î mere *)
Să naști pruncii cu durere.
Și-ai fi șerpe afurisit
Să te tragi tot pe pămînt
Prin pădure și pe rît.

*) Provincialism.—merge.

Șerpe cînd te-o durea capul
E-î în drum și-ți caută leacul,
C’apoi nu te-o durea capul!

Culeasă dela popor, prin Iacob Onea,
director școlar, Borgo-Prund.

II.

Sus în slava cerului,
Florile, flori d’albe de măr,*)
La cea d’albă mănăstire
Frumoasă slujbă se ține,
Slujbă ’i sfîntă, cine o cîntă?
Și ’mi-o cîntă tatăl sfînt,
Maica s’întă stă ș’ascultă.
Siliți sfinți de ’mi-o slujiți,
Până ’mi-a cînta cocoșul
Ca să-î tragă clopotu,
Ca să-î vadă
Și să-î creadă,
C’a născut și fiul sfînt
Colo-n ieslea boilor,
Mititel înfășețel

*) Să repetează la fiecare vers.

unele mai puține, cari au lucrat anul trecut puțin.

Aceasta e pe scurt reprivirea asupra celor petrecute anul trecut în sinul nostru, ca popor.

Ca oameni și creștini, trebuie fiecare să se cerceteze pe sine însuși, să-și cerce faptele, adică ceea-ce a făcut pentru familia sa și pentru familia mare, adică pentru neam și să vadă, că oare n'a rămas ceva nefăcut, ceea-ce ar fi trebuit să facă.

Din această cercetare de sigur numai bine vom câștiga. Ne vom observa greșelile, ce le-am făcut, atât ca oameni singuratici, cât și ca popor, și vom năvăli a le îndrepta; apoi vom vedea ce n'am împlinit anul trecut și ne vom sili a împlini. Numai așa se poate, ca să înaintăm și aceasta trebuie să o facem, căci fără înaintare nu este viață.

În nădejde, că toți Români, de pretutindenea să vor sili a-și împlini tot mai mult datoria față de ei înșiși și față de națiune; în nădejde, că fiecare din noi va lucra tot mai mult pentru a înainta cu toții, atât în privința materială cât și culturală, dorim tuturor cetitorilor noștri

An nou fericit!

Uneltiri rusești în România.

Am dat zilele trecute știrea, că în Iași s'a format o societate rusească secretă. „Frankfurter Zig.” publică acum următoarea informație din Iași, despre această societate:

„După cum ni-se anunță din Iași, s'a format în acel oraș o societate secretă de aproape 100 membri, în strinsă legătură cu redacția revistei **Orientul Ortodox** din București. Aceasta societate are de scop unirea popoarelor ortodoxe din Balcani sub conducerea Rusiei.

„Un oficer rus, de un grad înalt, se pare că ar fi venit în adins spre a asista la reuniunile acestei ligi secrete, căreia ar fi aparținând și mai mulți profesori.

„Țăranii români, creduli, prezintă un teren favorabil de agitațiune pentru acești domni, cari fac să lucească

în ochii țăranului o ameliorație materială a soartei lor miserabilă; după-cum deja s'a întâmplat aceasta în primăvara anului 1888, când agenții ruși au pregătit revolta țăranilor, pe cari dl Carp, ministru de atunci al atacurilor străine, a calmat-o prin espulsarea așa zisilor iconari.

„Cronica” din București, semnalează acest fapt ca foarte grav, de oare-ce — zice ea — acum numai e vorba de iconari, ci de comitete alcătuite din cetățeni români.

Guvernului României i-se impune datoria a urmări cu mare atenție uneltirile rusești.

Alegerea din Ighiu. Sâmbătă a fost alegerea de deputat în Ighiu. Repășind dl Dr. A. Muntean în decursul votării, candidatul **Werner Gyula** a fost ales cu unanimitate

Inteligența română — după-cum ni-se scrie, — s'a ținut departe de alegere. Asta a fost cauza nereușitei dlui Muntean. De altfel alegerea va fi atacată, fiindcă s'au comis mai multe abuzuri și o colosală presiune din partea guvernamentalilor.

MIȘCAREA IRLANDEZILOR. Nemulțumirea Irlandezilor la din zi în zi proporții tot mai mari. Causa este în locul prim miseria economică. Poporul a ajuns la sapă de lemn și statul n'a făcut în interesul lui nici o îmbunătățire de ani de zile. Poporațiunea este în mai multe părți în o mișcare formal revoluționară.

Ziarele engleze scriu, că guvernul trebuie să se ocupe de urgență cu chestia irlandeză, altcum se poate, ca să trumbă turburări serioase.

Revisiunea dărei fonciare. „Pol. Ért.” e informat, că în ministerul de finanțe la ordinea zilei este chestia revisiei dării fonciare. Ministrul Lukács va esmite 12 specialiști, cari vor clasa moștile din toată țeara și operatul lor va servi de basă la reforma dărilor. Esmișii își vor începe lucrarea nu peste mult.

Între aliați. Din prilejul Anului-Nou s'au schimbat depeșe de felicitare între Tar și presidentul republicii franceze, apoi între miniștri de războiu, generalii **André** și **Kuropatkin**.

Tarul asigură pe **Loubet**, că îi este scumpă suvenirea zilelor petrecute anul trecut în „frumoasa țeară, prietenă și aliată”. **Loubet** mulțumind, zice, că **Francia** se va bucura dacă prin o nouă vizită a părechei imperiale suvenirea fericitoare se va schimba în o suvenire durabilă.

Papa despre chestia limbilor în Austria. **Archiepiscopul** din **Olmütz**, **Dr. Kohn**, s'a plâns Papei, că luptele din Austria în chestia limbilor au produs discordie între credincioșii bisericii catolice. În urma acesteia **Papa** a adresat **archiepiscopului** o scrisoare, în care admoniază întreaga preoție din **Boemia** și **Moravia**, că pe lângă alipirea la limba maternă, să se abțină a sădi sămânța vrajbei între credincioși. Trebuie luată în considerare — zice **S. Sa** — iubirea limbei, care o vorbește omul de mic, dar' e păcat ca din pricina aceasta să sufere idea divină.

Din comitate.

Cele din urmă restaurații au fost în comitatul **Bihorului** și al **Bistriței-Năsăud**, despre cari avem următoarele informații:

În Bihor.

În 30 Decembrie n. 1901 s'au ținut restaurațiile în **Bihor**. Ce fel de restaurații au fost aceste, se poate constata din tânguiriile fițuicelor **jidano-maghiare** orădane, cari îi impută lui **Tisza Pista**, că și de astă-dată a ridiculizat în gradul suprem dreptul de alegere al adunării comitatense, de oare-ce de fapt argații administrativi n'au fost aleși, fără denumiți din partea juriului de „ganef”.

Așa numiți „Români” au fost de altcum aleși următorii: **Ioan Pap**, de protonotar, **Andrei Daraban**, de pretor în cercul **Cefa**, **Nyisztor Alajos (!)**, proto-pretor la **Margita**, **Rokszin György**, pretor la **Tinca**. De notate, că acești domni ar fi de origine numai **Români**, încolo afară de **Ioan Pap**, pe care îl vezi cam des în „diszmagyar” și **Andrei Daraban** debutează ca cei mai neaoși patrioți, ne-tradându-și **românismul** nici măcar prin conversare în limba română.

În Bistrița.

În **Bistrița** s'au făcut alegerile funcționarilor comitatensi în 30 Dec. n.

După cuvântul de deschidere al comitelui-suprem, contele **Betlehen Pál**, congregația la propunerea unui membru sas a ales în comisia candidatoare trei membri: pe preotul **Müller**, adv. **Dr. Ciuta** și **Dr. Kelp**. Comitetele a denumit din partea sa pe contele **Lázár Imre**, **Csernaton** și **Leitner**.

După o scurtă consfătuire comisia candidatoare s'a reîntors anunțând, că la unele posturi nu s'au prezentat decât câte un candidat și de aceea propune, ca acestia să fie proclamați de aleși. Astfel au fost aleși cu aclamație **Knales Godofred** de vicecomite, **Takács Károly** de protonotar, **Alaner** de președinte la sedria orfanală și **Dr. George Linul** de fiscal.

Scutecel de aurel,
Fața-i d'albă de mătăasă,
Cârpele-s de flori de măr,
Ninge, ninge unge mi-l
Plouă, plouă scaldămi-l,
La trei zile apleacă mi-l,
Și-l apleacă ca să crească
Ca cerul să stăpânească.
Să fiți gazde sănătoase
Cu tot ce aveți în case.

Dela **George Chima**, din Șinca-nouă culese de **Vichi St.**

Poesii populare.

Din Ocolis.

Culese de **Florea Banciu**, june.

Părăuș pe lângă moară
Cură limpede cerneală,
Să-mi cernesc eu portuțul
Că m'o lăsat drăguțul,

Ba eu cum să-mi-l cernesc
Încă mai tare mi-l albesc,
Că eu de m'oi mânia,
Mi-oi da fața la năsprele
Și fața la rumenele,
Când o fi o sərbătoare
Eu m'oi găta ca o floare,
Și-oi eși până-n uliță
Gata ca o păuniță,
Și-oi pași cu pași răruți
Și mi-oi căpăta drăguț,
Numa-n deget mă-oi întinde
Cinci și șese mi-oi cuprinde,
Ear' unul voi cărliga
Cinci și șese mi-oi afla,
De-ar da bunul Dumnezeu
Să se facă pod mereu,
Pod mereu peste Brașeu,
Toți să treacă doi cu doi
Și tu bade pe la noi.

A urmat apoi alegerea de protopretori în cercul Begineului, fiind reales dl Lani Godofred, Sam, și în cercul Iadului, fiind reales Dr. Szabó Orest, Ungur, ambii cu aclamațiune.

Despre acest din urmă însă se vorbește, că Sașii numai așa 'l-au reales că 'i-a asigurat prin revers, că peste câteva luni își va da demisia.

A urmat alegerea protopretorului din Năsăud. Întreaga congregație aștepta cu încordată agitație rezultatul candidării. La postul acesta au fost și 3 concurenți români, anume Dr. Sliam, avocat în Dej, Dr. Ioan Mălaiu, candidat de avocat, și George Vertic, pretor.

Era deci îndreptățită credința și așteptarea, că între cei trei candidați va fi luat și un Român.

Mare ne-a fost decepția, când comitele-suprem anunță, că comisia cu majoritate de voturi a candidat pe fostul protopretor Bodó, pe vicenotarul László și pe pretorul Pokoly.

În momentul acesta s'a ridicat din mijlocul Românilor simpatica figură a dlui Dr. Tripon.

Într'un ton sărbătoresc a început a rosti vorbirea motivând protestul membrilor români în contra comisiei candidatoare pentru că nu a candidat nici pe unul din cei trei concurenți români calificați.

Rezultatul acestei vorbiri a fost zdrobitor pentru despotul Bodó.

Românii anume și-au dat cu toții votul pentru László Zoltán, fost vicenotar la comitat și Sașii deasemenea au spriginit pe candidatul Românilor. Astfel a fost ales de protopretor la Năsăud László cu 116 voturi față de Bodó, care a întrunit numai 26.

Au fost aleși: de protopretor la Rodna Dr. Hunyadi, un om simpatic și popular, de prim-vicenotar Dr. Leon Scridon, al doilea vice-notar contele Maldeggen, III. notar Dr. Vreitner.

De pretori au fost aclamați cei vechi, între cari Români sînt trei G. Vertic în Năsăud, G. Șerban în Rodna și G. Hosda în Bistrița.

După alegere toți membrii români ai congregației s'au întrunit la »Regele Ungariei«, unde funcționarii români realiși au dat un banchet, la care s'au ținut mai multe toaste. **Raportor.**

V. A. Urechia.

— Vezi ilustrația. —

Cetitorilor nostri le este cunoscut, că marele naționalist, profesor, conferențiar, președintele ligei din România, a răposat. Când am adus știrea despre moartea lui, 'i-am făcut și descrierea vieții. Acum îi dăm și chipul omului, a cărui amintire nu se va șterge nici-când din memoria Românilor.

SCRISORI. Din Bistrița.

— Instalarea dlui protopop gr.-or. S. Monda. —

Duminecă, în 22 Decembrie n. a fost instalarea de paroh gr.-or. în Bistrița a dlui protopop S. Monda, până acum preot în Borgo-Bistrița. Sărbările au fost modeste, dar' demne. Relevez dela început, că inteligența gr.-cat. s'a revanșat în chip frumos de participarea gr.-orientalilor la instalarea dlui protopop Domide și s'au prezentat în număr frumos la sărbările de instalare. Buna înțelegere între cele două confesiuni românești din Bistrița, care e a se mulțumi la tot cazul vredniciei și sentimentului puternic național al inteligenței din loc, poate servi de model și altor centre românești.

DR. V. A. URECHIA.

Dl protopop S. Monda venind de către Bărgău cu trăsura a fost întâmpinat în satul Jaad de dl Dr. V. Moldovan, care 'i-a eșit înainte cu câțiva credincioși. Însotit de un convoiu frumos de trăsuri venite din Borgo-Bistrița și de cele eșite întru întâmpinare, a sosit dl protopop la capela gr.-or., unde îl aștepta în fruntea comitetului parochial dl Dr. Pahone, care 'l-a bineventat cu cuvinte călduroase ca pe noul mire al bisericei gr.-or. din Bistrița. Dl protopop a răspuns emoționat.

Observ, că la intrare era ridicată o frumoasă poartă de triumf făcută din brădet cu o inscripție potrivită.

În ușa bisericei dl protopop a fost întâmpinat de fostul adm. parochial Pavel Beșă și de alți 2 preoți îmbrăcați în ornate. Dl Beșă într-o vorbire acomodată 'i-a predat noului paroh insigniile puterii: crucea, evanghelia și cheia bisericei.

Întrând în biserică, după o scurtă rugăciune de mulțumită, a rostit dl protopop vorbirea de inaugurare ascultată cu multă atențiune de cei prezenți.

Observ, că deja la biserică a fost bine reprezentată inteligența din Bistrița fără deosebire de confesiune. În număr frumos s'au prezentat și doamnele române.

După instalarea oficioasă dl protopop însoțit de preoții tractuali și de credincioșii mireni a luat un prânz în »Hotelul Sahling«, de unde s'a expedat o telegramă omagială Escelenței Sale Ioan Meșianu.

Culmea sărbărilor a fost însă cina comună aranjată la »Hotelul Sahling«. Ne-a surprins pe toți foarte plăcut și a potențat buna dispoziție văzând, că tot ce are Bistrița mai bun și în inteligența gr.-cat. a luat parte așa, că oaspeții gr.-cat. aproape au covârșit cu numărul pe credincioșii sărbătoritului.

Au luat parte cam vre-o 50-60 de persoane, dintre cari 'mi-am însemnat pe următorii: Magn. Sa Ioan Ciocan, dl Gerasim Domide, protop., Ioan Dologa, preot; B. Tiha, Dr. Ciuta, Dr. Tripon, Dr. Login, Val. Poruțiu, Dr. L. Scridon, Dr. Gherman, Dr. Onișor, Dr. Bogdan, I. Cutean, I. Șurtu, A. Roșu, P. Besuan, Dr. V. Moldovan, apoi o mulțime de preoți, învățători, întreg comitetul parochial etc. etc.

Primul toast 'l-a ținut dl protopop S. Monda, pentru Escelența Sa metropolitul Meșianu. Apoi dl Dr. Pahone, salută pe dl Monda în numele comitetului parochial. Dl P. Beșă ridică paharul pentru reprezentanții clerului gr.-cat.: domnii G. Domide și I. Dologa. Dl Dr. Valer Moldovan pentru oaspeții gr.-cat. Dl Dr. L. Scridon pentru dl Ioan Ciocan, domnul Dr. Ciuta accentuează tare potrivit însemnătatea românească a instituirii a unui al doilea protopopiat român în Bistrița, ceea-ce e progres mare față de trecut, când Românii nu aveau drept să-și cumpere case în Bistrița.

Frumos ca întotdeauna a vorbit și dl Dr. Tripon accentuând emulațiunea nobilă ce trebuie să se desvolte între cele două biserici române din Bistrița, emulațiune spre binele neamului.

A mai vorbit dl I. Dologa pentru reprezentanții din popor și P. Cutean pentru prosperarea Românilor.

Între vorbiri ne-a delectat muzica lui Cristof cu alese cântări românești. Seara aceasta curat românească a lăsat amintiri plăcute în sufletul celor prezenți. Toți s'au depărtat cu conștiința, că și de astă-dată s'a cimentat și mai tare solidaritatea exemplară a Românilor bistrițeni. Solidaritatea aceasta e tăria lor aici în orașul acesta și baza progresului uimitor al Românilor de aici.

Sfințire de biserică. *)

Herendești, 10 Dec. n.

Aceste cuvinte le auzim de mai multe-ori în lăcașul lui D-zeu, și în adevăr avem a ne bucura și veseli, când o idee iavorită din inimile tuturor credincioșilor unei comuni se vede acum realizată spre bucuria și veselia lor.

În o comună, unde poporul român e conștiu de chemarea sa, când e ascultător și doritor de înaintarea neamului său, când își iubește națiunea sa și mai pe sus de toate legea sa strămoșească, în o astfel de comună avem numai să ne bucurăm și veselim.

Astfel de bucurie și veselie a fost în comuna noastră Herendești lângă Lugoj în ziua de 1 Dec. n. 1901. Harnicii Români din această comună curat românească, având cu toții mărșul dor de a-și vedea biserica lor înfrumusețată prin pictarea ei și spre a-și arăta mulțumirea către înduratul D-zeu pentru bunătățile, cu cari îi dăruiește, căutară mijloace spre a se realiza acest dor de mult născut în inimile lor și adunând grâu în preț de 216 cor. v. a. apoi prin un frumos dar ce au contribuit vredniciei coriști din loc în suma de 80 cor. v. a. din venitele lor și din o colectă benevolă dela următorii credincioși: F. Biro 20 cor., I. Pêrvu 20 cor., I. Gherda 20 cor., P. Barbulescu 20 coroane, D. Boldurean 10 coroane, G. Jivan 10 cor., V. Radivoi 8 cor., Paraschiva Lupulescu 5 cor., Bora Farcașofski 4 cor., Eufemia Biro 4 cor., Elena Șerban Toma 2 cor., Elena Sârbu Bela 2 cor., T. Lupulescu 20 cor. și N. Găltofan 1 cor. 80 bani, suma 146 cor. 80 bani, ear' dela mai mulți credincioși suma de 36 cor. v. a. peste tot 478 cor 80 bani. Fiind această sumă adunată s'a și dat pictarea bisericei pictorului Ioan Badiu din Lugoj.

După două luni s'a și văzut roada ostentelor și a jertfelor. Pentru-ca această jertfă să fie și sfințită după cum legea noastră strămoșească cere, Ven. consistoriu diecesan însărcinând cu îndeplinirea acestui act pe protopresbiterul Lugojului, dl Dr. G. Popovici, acesta a satorit ziua de 1 Dec. n. 1901.

În această zi s'a ținut serviciul divin prin dl preot Florian Biro, ear' cântările și răspunsurile liturgice le-au dat vrednicul cor al plugarilor sub conducerea economului Dimitrie Duma.

După terminarea sf. liturgii s'a făcut sfințirea apei, după carea dl protopresbiter a stropit icoanele din acest lăcaș d'zesc și apoi a ținut poporului o vorbire frumoasă.

În această vorbire, după-ce a arătat însemnătatea acestei sârbări, a tălcut cuprinsul sf. evanghelii despre bogatul fără credință în D-zeu.

Credincioșilor le-a spus apoi, că pot să fie mândri, căci au aprins o făclie pentru nepoții și strănepoții lor, ca să le lumineze calea către iubirea de D-zeu și către adevăr, care le va fi scutul lor în toate primejdiiile. I-a sfătuit ca și pe viitor să asculte de părintele lor sufleteș, să țină strins la legea și credința lor strămoșească, la sf. biserică și la fîca ei, școala, căci numai biserică și școala sînt iavorul binelui și al fericii pămîntești.

Un creștin.

Anul-Nou.

Sârbătorii Anului-Nou nu i-s'a dat nici-când — cel puțin din partea bisericei nu — însemnătatea, pe care o au sârbătorile legate de numele lui Christos. În schimb însă poporul a împodobit această sârbătoare mai mult decât pe altele cu o mulțime de datine, cari mai toate își trag originea din obiceiurile legate de sârbarea Anului Nou la străbunii nostri romani.

De sute de ani sârbau păgânii, cari întreceau în superstițiuni (credințe deșerte) pe popoarele de astăzi, prima zi din fiecare lună a anului. O făceau aceasta fiind de credința, că petrecând ziua primă în veselie, le va merge bine luna întreagă. Importanța deosebită s'a dat primei zile a lunii Ianuarie după-ce o satorise pe aceasta Iuliu Cesar (cel-ce îndreptase călindarul) ca zi întâiu a anului. În dimineața acestei zile ardeau pe toate altarele jertfele și tămăia. Tot în ziua aceasta își începeau și consuli din nou alegei slujba aducând jertfă lui Joe (idolul cel mai mare al Romanilor). Toți se apucau în ziua aceasta de lucrările zilei, dar' harnicia aceasta ținea puțin pentru-că curînd se apucau toți de petrecere, tot în credința, că vesel va fi anul întreg, dacă a fost ziua primă veselă. Prietenii își trimiteau unul altuia smochine și miere, poftind An-Nou fericit și dulce ca și fructele trimise. Se făceau petreceri, la cari se bea în sănătatea prietenilor și cunoscuților, precum și a împăraului și a tuturor funcționarilor mari și mici. Se înțelege, că continuarea acestei petreceri era cât se poate de destrăbălătă. Fiindcă creștinii dela început încă participau la petrecerile acestea, cari numai creștinești nu erau, preoții s'au văzut siliți să se ridice contra lor, de aceea s'au prescriis pentru primele trei zile ale lui Ianuarie post și rugăciuni pe seama creștinilor. Încetînd felul păgănesc de sârbare a Anului-Nou și fiind și biserică convinsă, că Anul-Nou poate fi un privilegiu pentru veselie nevinovată, a început din nou să permită sârbătoarea aceasta.

Mult a contribuit la aceasta îndulgență a bisericei și împrejurarea, că obiceiul dealtmintrelea păgănesc de a se dăru și felicita de Anul-Nou era un bun privilegiu de a se împăca cei învrăjbiți. Biserica preste tot a permis păstrarea multor obiceiuri păgănești încopciindu-le de sârbătorile creștine. Așa era d. e. sârbătoarea nebunilor (Festum stultorum) la care își băteau joc de obiceiurile păgâne; unii se îmbrăcau în piei de animale sălbatice și imitau luptele cu fiarele sălbatice din circurile romane.

Încetul cu încetul amintirea obiceiurilor păgâne s'a șters din amintirea oamenilor, așa că batjocorirea acelor nu mai interesa poporul. Urmarea a fost, că a început să batjocorească obiceiurile creștine.

În curînd a degenerat însă astfel, că biserică și autoritățile politice s'au văzut silita a le opri cu totul.

Mai frumoasă era sârbarea asinilor. În Franția în Rouen mergeau pe strade, după serviciul bisericei, cete, în care erau reprezentați între alții prorocii Moise, Aron, Ioan Botezătorul și părinții lui, junii cei aruncați în cuptorul aprins,

Nabuchodonosor și alții. În mijlocul acestora steteau șese persoane, cari înfățeau pe Jidovi, și șese cari reprezentau pe păgâni. Doi crainici provocau pe Jidovi și pe păgâni să fie cu atențiune și apoi să îndreptau către proroci, cari vesteau poporul despre nașterea Mântuitorului. Între profeți era și prorocul Bileam călare pe un măgar de unde vine și numele sârbării. În Beauvais se sârbă fuga la Egipt. Să alegea cea mai frumoasă copilă cari șezînd pe un asin și ținînd un prunc în brațe era condusă în procesiune pe stradă.

Mare parte din obiceiurile acestea sînt păstrate până în ziua de astăzi.

În biserică creștină nu s'a prăsnuit ca An Nou totdeauna ziua de întâiu Ianuarie, ceea-ce se vede și din aranjarea sârbătorilor. Până în ziua de azi e sârbătoarea aceasta pusă în Minee la 1 Septemvrie. Anul-Nou civil încă sa socotit multă vreme la 1 Aprilie și numai de vre-o 250 ani s'a primit de toate popoarele 1 Ianuarie.

O variație mare se observă în privința aceasta la poporul nostru, credinciosul păstrător al obiceiurilor moștenite dela străbunii romani.

Și la noi s'a păstrat în unele locuri obiceiul de a împărți daruri la Anul-Nou. Pe alocurea colindă fetele, de aceea se numește și Crăciunul-mic. Colindătoarele însă nu salută cu cuvinte referitoare la Crăciun, ci zic: »Bună seara lui Sân-Văsii«. E știut de altcum, că deodată cu Anul-Nou se sârbăază și ziua sf. Vasile. Tot atunci se face și calendarul anului punînd sare în 12 foi de ceapă numind pe fiecare după cele 12 luni ale anului. După topirea mai mare sau mai mică a sării se proroceste și umezeala mai mare sau mai mică a singuratecelor luni. Fetele iasă în noaptea de Anul-Nou în curte cu o bucată de scovardă în gură; din cătrău va auzi primul lătrat de căne dintr'acolo îi va veni mirele. Pe Țeara-Oltului pun într'un blid cu apă foi de faiachiu (săchiu), de fiecare persoană din casă una. Persoana, a cărei foaie se va păta până dimineața, se va bolnăvi în decursul anului, cea cu foaia înegrită de tot va muri. În apa, cu care se adapă vitele în seara de Anul-Nou, se pun bani, de argint sau de aur.

Vechea sârbare romană a Opaliilor e păstrată în România sub formă de colinda Plugușorului. Tot în România vin băieții des de dimineață cu sorcova, o nuia împodobită cu hârtii de diferite colori, cu betele (pantlici, frunze), flori artificiale, urînd la ai căsii:

Sorcova, vesela:

Să n'floriți
Să mărgăriți,
Peste vară,
Primăvară,
Ca un pîr,
Ca un mîr,
Ca un fir
De trandafir,
Tare ca peatra
Iute ca săgeata,
Tare ca ferul,
Iute ca oțelul,
La anul și la mulți ani!

Ana Florea, învățătoare.

*) Întârziată din lipsa de spațiu. Red.

Noua procedură administrativă.

Una dintre cele mai însemnate legi votate în parlamentul din anul trecut e artic. XX. despre simplificarea procedurii administrative. Pe cetitorii foii noastre îi interesează mai mult §§. 1—12, prin cari deoparte se reduc mijloacele de drept, pe de altă parte se întocmesc de așa, ca și cetățenii cu mai puțină carte să le poată folosi. Legea a intrat în valoare încă dela 1 Ianuarie n. a. c.

Înainte de toate scoatem la iveală, că aceste dispozițiuni se referă la întreaga procedură administrativă, afară de afacerile pentru dări și competențe precum și procedura penală la transgresiuni.

Dispozițiile luate de autoritățile administrative sînt 1. *decisiuni*, cari hotărînd în mod definitiv asupra unei chestiuni se numesc decisiuni finale, și 2. *răspunsuri*, prin cari se resping recursuri, cereri de revisuire neîndreptățite sau se hotărăște în privința cererilor de desvinovățire.

Mijloacele de drept: 1. Recursurile. 2. Cererile de revisuire. 3. Cererile de desvinovățire. 4. Cererile pentru începerea de nou a procedurii.

Recursuri se pot face în contra acelor hotărîri ale instanței prime, cari după lege nu se pot socoti ca definitive (pentru totdeauna), apoi contra hotărîrilor dela instanța a doua, dacă acestea nu conglăsuiesc cu cele ale instanței prime. Contra unei hotărîri aduse în același fel de două instanțe, precum și contra hotărîrilor instanței a treia nu se poate face recurs, afară de chestiunile, cari privesc averea comitatelor și a comunelor, apoi cele referitoare la dreptul apei și la scutul meseriilor și comerțului.

Cererile de revisuire se pot face contra hotărîrilor conglăsuitoare ale celor două instanțe prime, dar numai atunci, când una din cele două instanțe inferioare n'a fost îndreptățită (competentă) sau când hotărîrea sau procedura lovește într-o lege, ordinațiune sau statut legal. Contra hotărîrilor de instanța a treia nu încap cerere de

revisuire. Despre cererile de revisuire hotărăște ministrul îndreptățit.

Atât recursurile, cât și cererile de revisuire se pot face numai contra hotărîrilor și numai de către cei interesați.

Contra hotărîrilor aduse în stadiul de pregătire nu se poate face un recurs deosebit. Recursul sau cererea de revisuire în privința acestora se poate face numai după pronunțarea hotărîrii definitive.

Recursurile și cererile de revisuire trebuie înaintate la instanța primă. Aceasta trebuie să fie numită apriori în hotărîre. Cereri neîndreptățite sau întârziate nu se primesc. Contra respingerii se poate recura la a doua instanță.

Înaintându-se cererea la un oficiu neîndreptățit, acesta are să o respingă sau dacă a venit pe postă să o trimită la instanța primă. Ca zi de sosire se socotește aceea, în care s'a prezentat la instanța primă. Întârzieri provenite din cauza, că cererea n'a fost adresată unde a trebuit, cad în sarcina celui-ce n'a avut de grije, de aceea trebuie să ne ferim de-a înainta recursuri de-a dreptul la instanțele superioare.

Ca ultim termin al înaintării e pusă ziua a 15-a după publicarea, respective înmanuarea hotărîrii. Ziua publicării sau a înmanuării nu se socotește. Nimerindu-se ziua ultimă a acestui termin pe o Duminecă, sîrbătoare (după călind. nou) sau pe 11 Aprilie n. ori 20 August n., ziua aceasta nu se socotește. La trimiterea pe postă e hotărîtor datul de pe recepis, care trebuie bine păstrat. Timpul de recurs trebuie să-l spună oficiile în hotărîrile lor.

Terminul acesta de 15 zile are valoare numai în casurile, pentru cari nu se prevede în singuraticile legi alt termin.

Recursurile în cercurile de revisuire se pot face la oficiul competent de instanța primă, în scris sau *cu grain viu*. Despre recursurile făcute cu grain viu se ia protocol, în care se vor în-

șira, la cererea recurentului, motivele recursului. Motivele acestea nu se pot scrie pe larg în protocol, dar recurentul are drept să le înainteze în restimp de 15 zile separat.

Cererile de desvinovățire se pot face: 1, când partida interesată n'a putut face, din motive grave, recurs sau cerere de revisuire până la terminul hotărîrit; 2, când nu s'a înfățișat după cum a fost citată. Terminul e tot 15 zile.

Și cererile acestea trebuie înaintate totdeauna la instanța primă; dacă aceasta le respinge, se poate recura în termin de 15 zile la instanța a doua, care hotărăște în mod definitiv.

Cererile pentru *începerea de nou* a unei pertractări se pot face în afacerile administrative, cum sînt d. e. cele disciplinare.

Reînceperea procedurii are loc numai dacă se aduc nouă dovezi hotărîtoare și dacă se poate adeveri, că aceste dovezi nouă nu s'au putut arăta la pertractarea primă.

Cererile de reîncepere trebuie înaintate în scris în decurs de un an după publicarea sau înmanuarea hotărîrii. În una și aceeași afacere se poate cere numai odată renoirea procedurii.

Asupra procedurii la judecătoria administrativă nu se estind aceste dispoziții.

PARTEA ECONOMICĂ.

Insectele stricăcioase.

Deși s'a mai scris și în coloanele acestei foi, în mai multe rînduri despre insectele stricăcioase grădinilor, sîmănăturilor și viilor, totuși credem, că nu va fi de prisos, dacă vom da cu această ocaziune o descriere mai amănunțită a numitelor insecte, după o nouă publicare a ministrului de agricultură trimisă mai zilele trecute tuturor corespondenților economici.

O facem aceasta cu atîta mai virtos, cu cât fiind acum și timpul de

Așa se întîmplă bețivilor.

— Apoi nu e nebun ăsta? zise George către Stan.

— Nu, vezi bine; că el adună și trențele ce le lăpădăm noi.

— Ei, ș'apoi ce folos are?

— Are, că face bani din ele. Nu știi tu că din trențe se face hîrtie?

— Bată-l pomu de Jidan, toate alea le miroase, de unde ar pute să câștige.

— Zău! ăla știe ce face. Nu vezi că el câștigă bani și eu ce lăpădăm noi în gunoiu?

— Nu e el prost.

— Ba e foarte cuminte, dar sîntem proști noi. Însă aide să ne ducem de aici, mai am treabă pe acasă.

— Oare n'am bea mai ăntăiu o cinzeacă de rachiu? nu știu, par'că mi-e așa de greață!

— De bîut, aș bea și eu, dar ved că nu ne prea îmbulzesc banii.

— Așa, de aia nu te supăra tu. Bani nici eu n'am acum, că cine să stea cu ei în pungă? Însă doar' nu sîntem din altă țeară. Moise ăsta tot e om de omenie, mai dă el și pe datorie; la toamnă din atâtea oulesuri doar' vom pute plăti o jumătate de rachiu.

Se duseră în cărcimă, unde Moise-i așteptă cu mîna pe sticlă, pentru că-i cunoscuse după gură. Moise se duse în pivniță.

— Nu-ți spusei eu, că e de treabă Moise ăsta?

— Ba așa.

— N'asteaptă el atîta rugat.

— Nu, să-i ceri măcar cu vadra.

Într'aceea Moise s'a și întors, le-a umplut jumătatea și s'a dus, degrabă să-i vadă iară de boltă.

— Bea dar', vecine, ăsta acum nu ține pe bani.

— Nu, și eu asta trase din sticlă. Ai, să trăiască Moise, că astăzi nu gustasem nimic.

— D'apoi e un J-dov bun, săracul. Știi mai cegți ani când umbla ca vai de el pe uliți de aduna trențe; și uite, dacă e de omenie, cum a apucat acum?

— Ba a apucat bine, de când e la noi, are bani, cai, boltă, cărcimă.

Intr'acestea Moise veni și duse și în boltă ra hîu și s'a întors de acolo cu doi saci în mână, într'unul era grâu, într'unul era porumb, ca să-i golească.

— Da de unde 'ți-a mai venit și asta, Moise?

— L'am căpătat pe rachiu, bade George.

— Apoi iei și bani de ăia?

— Ce să fac. Omul sărac își dă ce poate. Eu n'am ce face dacă n'are bani; apoi știi, am și eu suflet, caută să iau ce mi aduce.

Moise eși apoi cu sacii și pe ușa ce-o deschise intrară doi copii cu pîrul vâlvoi în cărcimă. Unul era al lui

iarnă cu nopțile lui cele lungi, economul are mai mult timp de cetit, ca până de curând, când a fost mai tot la lucrul câmpului.

Pentru constatarea mai sigură a daunelor făcute de insecte pe teritoriul țării, precum și pentru aflarea unor mijloace sigure de stîrpire, s'a instituit pe lângă ministrul de agricultură un departament deosebit, așa numita: »stațiune pentru cunoașterea insectelor«, în care se examinează mai de aproape fiecare insectă ce se trimite acolo.

Pentru-ca să se poată ajunge mai ou înlesnire acest scop, este de neapărată trebuință, ca să se facă observațiuni amănunțite peste tot locul asupra insectelor stricacioase.

Observațiunile aceste le fac dela anul 1883 după un anumit plan satorit »correspondenții« denumiți pentru dauna insectelor, cari sînt provăzuți cu câte o îndrumare specială, cu anumite cărți de specialitate și cu câte o lupă (sticlă măritoare), cu ajutorul cărora pot să cunoască și prinde insectele stricacioase și apoi să le trimită stațiunii susnumite.

Correspondenții insectelor stricacioase partea cea mai mare sînt luați din șirul corespondenților economici și din astfel de indivizi, cari de bună voe primesc această sarcină de interes public asupra lor.

Correspondenții numiți primesc din partea ministrului anumite corespondențe verzii, cari sînt libere de portul poștal și pe cari apoi le umplu din cas în cas când adică se ivește oare-care insectă și astfel umplute le trimit apoi stațiunii susnumite. Corespondențele acelea conțin anumite întrebări, la care corespondentul trebuie să dea răspunsuri precise.

Deodată cu acele corespondențe, corespondentul trebuie să mai trimită și insecte prinse vii sau moarte, ear' când o trimite moartă trebuie să fie conservată în spirt, precum și larva (vermele) și nimfa (păpușă). Acestea din urmă în mai multe exemplare, ca să se poată studia cât mai de aproape. E tare cu scop, ca deodată cu insectele să se trimită și grăunțele, spicele sau alte plante atacate și stricate de acelea.

Filoxera nu este luată între insectele numite de oare-ce pentru stîrpi-

rea ei, precum și pentru examinarea vițelor atacate de aceea, sînt instituiți anumiți bărbați specialiști în fiecare comitat, cari trebuie să comunice din când în când observările lor departamentului de vierit din ministerul de agricultură.

Înștiințările sosite la ministru despre dauna insectelor, îndată se predau stațiunii de observare care le studiază mai de aproape și apoi înștiințează pe corespondent despre rezultat comunicându-i totodată și mijloacele mai potrivite pentru stîrpire.

Insectele stricacioase cunoscute până acum sînt următoarele:

1. Musca columbace (simulium columbacense), 2. insecta de orz cu grumazul roșu (lema melanopus), 3. locusta de Maroco (stauronotus marocanus) 4. locusta de Italia (coloptenus italicus) 5. gărgărița de bucate (calandra granaria), 6. musca de Hessen (cecidomyia destructor) 7. insecta pustiitoare (zabrus gibbus), 8. păduchele de sînge (schizoneura lanigera), 9. fluturul buhos de sămănături (agrotis segetum), 10. apionul, (apion trifolii), 11. musca de grâu (chlorops taeniopus), 12. vespele de paie (chepus pugmens), 13. insecta de napi (cleonus punctiventris), 14. gândacul de Maiu. 15. insecta de muguri (authonomus pomorum), 16. molia de cucuruz (botys nubilalis) și 17. molia de struguri (cochyliis ambiguella).

1. Musca columbace este un adeverat »biciu al lui Dumnezeu«, nu numai pentru ținuturile din apropierea Dunărei, unde se prăsesc ouăle și nimfele ei pe petrele eșite din apă, apoi în peșterile și ierburile de apă, ci și pentru ținuturile mai îndepărtate, unde străbate în reiuri mari.

Musca columbace are multă asemănare cu țințarii nostri, numai că nu este așa mare ca aceia, dar' împunsăturile ei sînt cu mult mai primejdioase, de oare-ce vitele atacate de acelea mor în decurs de câteva ore.

Pentru a feri vitele de muștele columbace e bine, ca încă îndată-ce auzim că se arată să nu se scoată la pășune decât peste noapte. Ziua trebuie să se țină în grajd, care să aibă ușa și ferestrele bine închise, ca să nu poată stră-

bate acolo. Înaintea grajdului trebuie să arză necurmat un foc de gunoaieputuroase, care prin fumul lor să le alunge dinprejurul aceluia.

Dacă economul are să lucre la câmp cu vitele, atunci înainte de a le prinde, trebuie să le ungă cu petrolu, unsoare sau alte ierburi ferte, sau să le îmbrace cu un fel de vestmînt subțire de rogojină, ear' dacă e silit ca să le scoată la pășune din cauza nutrețului, fiindcă muștele columbace apar îndeobște primăvara, când e lipsă de nutreț, atunci afară de ungere, trebuie să mai fie păscute și singuratică, nu în ciurdă, apoi cam în apropiere de riuri și pe câmp să se facă mai multe focuri de gunoaie.

La cas când pe lângă toate acestea, vitele ar fi impuse de muște, atunci se spală cu apă rece, cu ulei amestecat cu 1—2% carbol sau acid salicilic sau cu apă amestecată cu var și ulei. (Va urma).

Facerea vâpselilor cu ulei pentru vâpsitul lemnului.

În comerț se găsesc vâpseli în formă de praf, vâpseli frecate cu ulei în formă de pastă și vâpseli gata, putînd fi întrebuințate numai decât la vâpsit.

Preparatul vâpselii din colorii de praf. — Colorile în praf trebuiesc frecate bine pe o tablă de piatră tare și netedă. Înainte de a începe această operațiune de frecare, adăogăm prafului de culoare puțin ulei (uleiul de înfiert este cel mai întrebuințat), ca să se înmoaie și acest ulei ajută în timpul frecării la măruntirea particulelor prafului și în același timp împiedică răspîndirea în aer a unei părți din acest praf, care este otrăvitor în cele mai multe cazuri. Frecarea pe piatră se face cu o altă bucată de piatră, care se mișcă cu mîna în toate părțile, strivind astfel particulele ce compun culoarea și amestecându-se bine cu uleiul adăogat, până-ce se preface într'un aluat fără grăunți prin el.

Această culoare în pastă se poate păstra mult timp în tinichele de tablă albă sau în vase smălțuite pe dinăuntru, avînd grija să se toarne puțină

George și celalalt al lui Stan și tocmai ei erau, cari aduseseră bucatele, ca să ducă pe ele rachiu la mumele lor acasă.

Dară voi ce căutați pe aici?

— Nimic, răspuseră copiii.

— Hai de bea și tu odată, zice unul din toți, dar' să nu cutezi a cărmî ceva la muma-ta, c'apoi știi...

— Știu eu, zise copilul, măcar că de unde să mai știe, că la eșirea din cărciumă nu știa pe josu's ori pe sus.

Într-una din zile, cam pe la Sf. Mihaiu, s'auze la poarta unuia: »Bade George«. Era Jidanul cel de treabă, Moise.

— Ți-s'a cam mărit răvașul, bade George.

— Oare cât eram dator jupâne Moise.

— Știi d-ta bine.

— De-ași știi n'aș întreba.

— Până acum 50 lei.

— Vai de mine! Moise, de ce nu ziceai ceva mai înainte.

— De ce nu ziceam mai înainte ceva? Apoi iacă zic acum, ca mai târziu să nu poți zice earăși, că pentru-ce nu 'ți-am spus înainte? că acum nu vei zice, că nu 'ți-am spus.

— Ei, d'apoi acum cum să plătesc eu atîta amar de bani, zise George, scărpinându-se pe unde nu-l mîna.

— Aia nu-i treaba mea, zise Moise; când cereai rachiu nu mă întrebai nici odată, cum să-l bei: stînd ori mergînd, ci te auzeam mereu: Moise mai adu una. Ear' eu, nu vei pute zice că n'am slugărit totdeauna omenește.

— Știi ce, jupâne Moise?

— Știu dacă 'mi-i spune.

— Apoi fă bine mai așteaptă-mă ceva.

— Am așteptat destul.

— Dar' dacă n'am bani.

— Dă-mi bucate, că ai.

— Bucatele-s mai pe nimica acum, jupâne Moise, mai așteaptă măcar până se vor mai scumpi ceva.

— Nu mai aștept nici un cîas, voi uști eu unde e judecata.

Ce să facă bietul Român? A căutat să facă pe voia Jidanului, l-a chemat în casă, a măsurat porumbul din gura copilașilor și l-a dat Jidovului cu prețul jumătate, ca să-și plătească datoria. Jidanul a mînat mai târziu carul și 'și-a dus bucatele, luînd de trei-ori câștig: 1) de pe rachiu — pe care și să-l fi vîndut cu toată dreptatea încă avea câștig — 2) cu cât a spus mai mult, 3) cu cât a primit bucatele mai ieftin.

Dară Românul nostru oare ce a câștigat? Paguba cea mare; căci nici o faptă nu poate fi mai stricătoare de avere și sănătate ca beutura rachiuului.

apă curată în vas, deasupra pastei de coloare, pentru-ca să nu fie în contact direct cu aerul, împedecând cu modul acesta îngroșarea pastei. Apa trebuie reînnoită din timp în timp.

Pentru 500 grame de coloare în praf, trebuie cam 70 grame de ulei, cu care să se frece pentru a forma pasta, și ca, din această pastă să formăm vâpseaua propriu zisă, pe care să o aplicăm cu pensula pe obiectele de vâpsit, adăogăm 150 grame ulei de in la cantitatea de mai sus de pastă, formând astfel cam 720 grame vâpsea.

Cu această cantitate se poate vâpsi o suprafață de vre-o 5 metri pătrați, când se dă pentru întâia oară. Când se vâpsește a doua oară peste cea dintâi, intră mai puțin de 700 grame vâpsea.

Ca să vâpsim de trei ori (în trei straturi) o suprafață de 4 metri pătrați, trebuie 1½ chlgr. de vâpsea.

Ca să facem un chilogram și jumătate de vâpsea, amestecăm un chlgr. până la un chlgr. și un pătrar de coloare frecată, (preparată după cum am spus mai sus, sau din boltă) cu 6 până la 8 decilitri de ulei curat, sau de ulei de in amestecat cu puțină esență, sau numai cu esență de terpenină.

Când se dă prima vâpsea pe suprafața de 4 m. p. are să intre mai mult de o jumătate chlgr. de vâpsea; când vom da o a doua vâpsea, o să se consume mai puțin, adică cam o jumătate chilogram și în fine la al treilea strat vom folosi cam 450 grame vâpsea, adică tot cam cu 50 grame vâpsea mai puțin.

Aceasta se explică, că la prima dată, porii lemnului ce vâpsim înghit sau absorb mai multă vâpsea, decât a doua și a treia oară.

Pentru colorile închise și mai ales pentru negru, care se uscă mai greu uleiul de in va fi fierț*) uleiul de in

*) Uleiul de in fierț este cel mai bun dintre materiile, care se uscă repede. Pentru a-l prepara se fierbe la un foc moale, în timp de 2 ore, o compoziție compusă din 1 chlgr. ulei de in, 30 grame litargă, 30 grame cerusă, 30 grame talc și 30 grame pământ de Turcia (pământ special). Se amestecă mereu și se curăță spuma de la suprafață. Când spuma începe să devie roșcată lucrul e gata.

Uleiul de in fierț este cu atât mai bun cu cât este mai vechi.

El nu strică numai celui-ce bea, ci și celui-ce nu bea. Ca flacăra, așa arde gura, gâtul, pieptul, mâțele omului, și parcă ai aduna cu cleștele crețele cele urite pe fața beutorilor de rachiu.

Bețivii se slăbesc în trup, îmbetrănesc fără de vreme, mâinile, picioarele sunt nedestoinice de lucru. Și fiind-că la pomul rău, nici poamele nu-i pot fi mai bune, și copiii acestui om stricat de sânge, ies tot ca dînsul, stricați în trup, încât ar fi mult mai bine dac'ar intra odată cu el în pământ.

Jupân Moise dă el și pe datorie, cât timp știe că are ce lua, ear' când nu vom avea, el va fi cel dintâiu, care ne va închide ușa.

Fraților! de nu ne vom îndrepta noi pe noi, alții de bunăseamă nu ne vor face aceasta; dacă nu vom avea avere, străinii nu ne-or da; de ne vom strica sucul vieții, sângele, ne vom stânge ca o lampă slabă; dacă copiii noștri

fierț se uscă) și ca vâpseaua să se usce și mai repede, atunci uleiul cu care s'a amestecat, se fierbe cu litargă (oxid de plumb) și la nevoie se adaogă și alte materii, cari uscă repede precum este esența de terpenină, care se întrebuințează foarte des. Câte odată se adaogă și litargă frecată pentru colorile închise.

În comerț sunt două feluri de litargă: litargă de aur și litargă de argint; amândouă sunt bune și fac același serviciu. (Va urma).

Programul de lucru.

al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu pe anul 1902, stabilit în ședința comitetului central ținută la 25 Decembrie n. 1901.

În scopul cunoașterii referințelor economice din comune se vor ține întruniri agricole în comuna Bradu, Dobârea, Magu, Nucet, Răhău, Rusciori, Săsaș, Șugag, Turnișor și Vale.

În scopul promovării culturii vitei se va aranja o expoziție de vite de prăsilă împreună cu distribuire de premii în bani în comuna Racovița.

Se va procura pe spesele Reuniunii o vițea de russa Pinzgau curată și eventual și alte animale de prăsilă, ce se vor da școlii practice-economice, ce se va înființa în comuna Seliște.

Cu privire la cultura poamelor: se va aranja un curs de altoit pomi în comuna Pianul-de-jos.

Se vor procura în număr recerut altoi, meri pătuli, ce se dăruiesc membrilor Reuniunii cu locuința în Mohu. Plantarea se face prin esmiși ai Reuniunii în grădina fiecăruia.

Pentru sus amintita școală practică din Seliște se cer dela înaltul minister mai multe mii pădureți (meri, peri, pruni, oiereși, gutui, vișini etc.) cum și semințe de viță americană, sade de viță de vie, cum și altoi diferiți.

Se procură câteva sute altoi meri peri, pruni, ce se vând între membrii cu preț redus.

În toamnă se pune în lucrare cup-torul de uscat poame sistem Casenille, ce este zidit în comuna Seliște.

Se vor procura fel de fel de semințe de nutrețuri măiestrite și de alte

plante folositoare, ce se vor împărți în mod gratuit între membri. În același timp comitetul mijlocește pentru oricine procurarea de semințe bune și mai ieftine.

În scopul îmbunătățirii prăsilii ga-litelor membri vor fi dăruți cu găini, ouă etc. de soiuri ales.

Cultivatorilor de albine, membri ai Reuniunii, li-se dăruiesc coșnițe și alte unelte de lipsă la stupărit.

Mașina de sămănat, grapa de fâ-națe și alfe unelte economice se dau membrilor spre folosire în mod gratuit.

Pentru augmentarea colecțiunii de modele din industria de casă se va resuscita apelul dat în această cauză, ear' cu scop de a da nouă avânt acestei întreprinderi folositoare, după putință se va aranja în Sibiu o expoziție a industriei de casă, din care privilegiu eventual se va pune în practică un război mai perfecționat. Expoziția industriei de casă se va ține eventual deodată cu expoziția industriei profesionale, ce Reuniunea sodalilor români din Sibiu după putință va aranja.

Direcțiunile tovarășilor agricole vor fi recercate a face comitetului raport amănunțit despre lucrările săvârșite în 1901.

Asemenea rapoarte se cer și dela direcțiunile însoțirilor de credit sistem Raiffeisen și în același timp comitetul va insista pentru înființarea atât de tovarășii, cât și de însoțiri de credit și în alte comune.

Se vor abona, respective se va cere a se da gratuit ziarele avute.

Unele din cărțile editate de Reuniune se vor scoate în nouă ediție și se va continua cu tipărirea de nouă cărți.

Comitetul va lucra cu insistență pentru înființarea unei economii de instrucțiune în Seliște, care să țină locul desființatei școli economice din Rășinari.

Adunarea generală a Reuniunii se va ține în comuna Bungard.

Comitetul va înainta onorabilei direcțiuni a institutului de credit și economii Albina cerere pentru ajutoare bănești.

Ca îndată să se culce
Și să-și tragă un somn dulce.

Era înșă în hotel
Lume multă, fel de fel,
Cari dormeau pe 'nghesuite
Și visau nevisuite,

Bietul Șandor fu condus
De un chelner toamai sus,
Tot urcând mulțimi de trepte
Și mai strimbe și mai drepte.

Aci era doar' un pat
Ocupat de un biet soldat,
Care sforăia în pace,
Că atunci n'avea ce face.

Ca să nu zic vorbă rea,
Mai era g'o canapea,
'Kérem' Șandor se răstește
Egy más szoba nu mai este?

Ninosen alta, draghe down,
Dar' dormiți aici un somn,

vor fi neputincioși și lipsiți de tăria sufletului, alții îi vor înjuga și pe viitor. Astfel, dacă nu vom avea nici tărie, nici omenie, nici avere, ne-am săpat noi înșine mormântul acela, în care nevoia va îmbrânci și pe cel mai din urmă dintre noi.

Și știți care e pentru poporul nostru calea cea mai sigură către peire? Beutura rachiuului.

Deci priveghiați, căci timpurile sunt grele.

—C.M. Min.—

Șandor la Viena.

Un Săcui împintezat
Drept la Viena a plecat,
A plecat să-și tîrguiască
O căruță 'mpărătească.

Ajungând la Viena el
Trase 'ngrabă la hotel,

Despre ghinde ca nutreț.

Un plugar german, care are multă ghinde, scrie următoarele:

Ghinde verde nu prea e nutreț potrivit pentru vite cornute și pentru scroafe de făt, mai ales mâncând mult din ea. Dacă se dă însă porcilor la îngrășat 1—1½ chlgr. ghinde, le umblă bine. Pentru oi încă e un nutreț bun.

Mai bine le priește porcilor, dacă le dăm porția de ghinde feartă, de pe care am vârsat apa. Prin ferbere și vârsarea apei se delătură o parte din acreala de argăseală, afară de aceea se prăpădește și mucegaiul, care se așează pe ghinde, când aceasta stă grămadă. Cel-ce n'ar vrea să se fearbă ghinde, o poate așeza într-o cadă, turnând apă, până-ce trece peste ghinde. Și cu atâta se curăță ghindea de acreala argăselii. Pe suprafața apei se formează o piele albastră. Apa se varsă apoi. Uscarea ghindei în cup-torul de pâne încă e lucru potrivit, numai cât ghindea trebuie după aceea imblătită, ca să se desfacă coaja.

Vaci cu lapte și scroafe cu purcei dau un lapte rău, dacă se nutresc cu ghinde. Purceii, cari sug astfel de lapte, se prăpădesc adese-ori.

Boii încă se îngrășă cu ghindă dând de cap pe zi 1—1½ chlgr. Ca să nu capete boale de stomac, trebuie să li-se dea și mult nutreț compus din napi etc.

SFATURI.

Ferestrele se pot face netransparen-te în modul următor: Topim ceară de albine în ulei de terpenină și adăugăm la amestecul acesta și ceva siccativ și lac, ca să se usce mai iute și să se facă tare. Cu amestecul acesta ungem ochiurile de fereastră și apoi le tot atingem cu vală.

Contra tusei recomandă un pătit să muiem o cârpă în terpenină și să o în-tindem des de dimineată pe patul celui

Zi e chelnerul și arată
Canapeaua desușul ată.

Îo' var, io se culci aici,
Dar' asculta ce io zici:
Se scoli dimineată la mine,
Că dam b' șiș bun la tine.

Apoi Șăndor s'a culcat.
Chelnerul s'a depărtat.
Ș'apoi des de dimineată
S'a întors ca o paiață.

Și pe cum i'a poruncit
Pe Șăndor 'mi-l'a trezit,
Șăndor spăriat se scoală
Umblă iute și se spală.

Apoi cum era pripit
Și de somn cam năucit,
Pune ngraba lui cea mare
Altă haină pe spihare.

El anume s'a mbrăcat
Cu mantaua desoldat

suferind. Mirosul dela această cârpă
ajută bolnavilor foarte mult.

Curățirea gulerelor dela haine.
Gulerele de postav se curăță periindu-le
cu peria muiată într'un amestec de 1
parte amoniac și 10 apă. Cele de bar-
șon le stropim foarte puțin cu benzin, în-
ferbentăm apoi năsip fin îl punem în-
tr'o punguliță și cu acesta frecăm în-
cetinul barșonul de-alungul urzelii.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Dela Reuniunea economică ro-mână din comit. Hunedoarei. Precum
aflăm, comitetul 'Reuniunii economice'
în Orăștie, a cerut dela ministru alte
2000 altoi, meri, peri, oireși, vișini și
pruni altoiți, pe cari le va împărți în-
tre membrii Reuniunii gratuit sau cu
preț tare mic, în primăvară.

Asemenea Reuniunea procură 5—6
măji de sămânță de trifoiu, pe care îl
curăță la stațiunea de curățire oficioasă
din Cluj și în primăvară îl va împărți
cu preț scăzut între membrii sei. Va
căuta să aibă și să împartă și alte fe-
luri de sămânțe.

Cei-ce dară dorese a fi împărtașiți
cu aceste lucruri — să se facă încă
în lunile acestea de iarnă, în Ianuarie
și Februarie, membri la Reuniune, căci
altfel nu vor pute fi primiți cu cererile
când va fi împărțirea altoilor ori se-
mințelor.

Taxi: membru ordinar 2 cor. pe
an, ajutor 1 cor. pe an; pe viață
25 cor. o lată pentru totdeauna.

Venitul pescăriilor. Venitul pes-
căriilor exploatate în regie a fost de
lei 1,086.740 până la 30 Noemvrie, față
de lei 863.440 încasați în Noemvrie 1900
adecă un plus de 228.250 lei pentru luna
Noemvrie a anului 1901.

Milioane prefăcute în fum. Din
Ianuarie până în Octomvrie 1901 s'au
vândut 4 mil. 168.400 regalitaz, 18 mil.,
131.200 trabuco, 19 mil. 632.200 britanica
74 mil. 030.426 cuba, 58 mil. 66.300 por-
torico, 14 mil. 366.650 virginia (fine), 2

mil. 372.100 virginia (brasiliane), 39 mil.
542.500 scurte. Peste tot s'au vândut:
424 mil. 183.076 țigări. Țigarete s'au
vândut 946 mil. 586.357, dintre cari 5
mil. 513.000 stambul, 25 mil. 105.342 sul-
tan, 2 mil. 322.365 hunia, 3 mil. 952.600
memfis, 353 mil. 945.000 dame (hölgy),
20 mil. 727.800 herțegovine, 20 milioane
765.250 sport, 24 mil. 573.800 jenidge,
219. mil 331.800 drame, 97 mil. 300.000
virginii (de hârtie), 173 mil. 204.900 ma-
ghiare. S'au vândut 456 mil. 96.560 pa-
chete de tutun. Statul a încassat din
monopolul tutunului 86 mil. 832.194 cor-
24 bani.

Raport economic. Timpul în luna
lui Decemvrie a fost aproape primăvă-
ratio, în unele ținuturi a plouat mult.
Sămănăturile de toamnă s'au dezvoltat
bine, pe alocurea au trebuit să se co-
sească. Pe alocurea sămănăturile au
început să se îngălbinească. Rapița e
frumoasă. Nutrețuri și paie sunt puține
de aceea se și scumpesc. În unele părți
vitele sunt la pășune.

FELURIMI.

Despre căsătorie la Romani. Cen-
sorii în Roma aveau mandatul de a
supraveghea, ca cineva să nu rămână
necăsătorit, de aceea când făceau cen-
sura puneau întrebarea: 'Ai femeie, ca
să poți ave copii? De aici se vede, în
ce mare cinste era căsătoria în Roma
veche.

Înainte de căsătorie se făcea lo-
godna, câte-odată pusă la cale între pă-
rinți de ambe părțile. Cu ocazia logod-
nei mirele plătea miresei o arvună, sau
ii dădea un inel drept zălog, că-și va
ține cuvântul.

Prima condițiune la căsătorie era,
ca mirii să fie liberi, sclavul trăia cu fe-
meia sa numai în contuberniu. Mirele
trebuia să fi împlinit 14. ear' mireasa
12 ani, să nu fie înrudiți de aproape
și să aibă consimțământul părinților.

Căsătoria se întâmpla în mai multe
feluri. Noi vom aminti unul, care se
numia confarreatio. Pentru acest lucru
se alegea o zi anume. Înainte de a se
face jertfa obicinuită, mireasa pronunța
în fața oaspeților adunați cuvintele:
'Unde ești tu Caius, acolo vreau să fiu
și eu Caius', ceea-ce însemna, că vrea
să fie tovarășă bărbatului. După aceasta,
conducătoarea de mireasă (pronuba)
ducea mireasa la mire și amândoi în-
trau la altar, aduceau jertfă și mâncau
împreună o plăcintă de alac, după care
urma ospetul. Seara mireasa era con-
dusă cu alaiu la casa mirelui și era ri-
dicată pe sus peste prag, ca nu cumva
împedecându-se să fie de semn rău.

Când, după războiul punic, au în-
ceput să se strice moravurile la Romani,
au început să se strice și căsniciile. Di-
vorțurile, despre cari timp de 448 ani
nici nu se pomenise, ajunseră lucru
de toate zilele. Vieța familială a de-
căzut din ce în ce, mai ales la curtea
imperială și în straturile mai înalte. Se
întempla adesea, că femeile își otrăviau
bărbatii. Numai la locuitorii dela țeară
a rămas sfîntenia căsătoriei neatinsă.

S'a început în grabă să sara
Câte trei trepte de scară.

Dar' deodată stă în loc.
Și se miră ca de foc,
Că se vede în oglindă
Ca în donița din tindă.

Kérem, zice, seara spus
Când venit cu chelner sus,
Că la mine pus picioare.
Când o fi la el cinci ore.

El măgarul a sculat
Nu la mine ci la soldat.

Și-atunci iute s'a culcat
Și n'ameazăzi s'a sculat.

București, 1901.

Ioan Căndea.

CRONICĂ.

Asesori consistoriali. In diecesă Gherlei au fost numiți asesori consistoriali domnii: *Dr. Petru Fabian, Dr. Octavian Domide și Dr. Alexandru Gheșe*, toți profesori la seminarul teologic diecesan din Gherla.

De-ale gendarmilor. In Șaroad (Bihor) au încercat niște făcători de rele să fure cassa de bani din primărie. Neputându-o sparge, au lăsat-o în curte. Gendarmii au arestat pe un țeran și pe un mașinist despre care presupuneau, că ei ar fi hoții, și ducându-i în cancelarie au început să-i descoase cu lovituri de picior. Neputându-i dovedi cu nimic, le-au dat seara drumul. Gendarmii i-au prins însă din nou și i-au chinuit în bătai. Mașinistului i-au legat și gura, ca să nu poată striga, și apoi l-au bătut cu băta în talpe. 4 băte au rupt pe nefericitul. Neputând scoate mărturisire dela el, i-au pus baionetele în piept. Nici așa n-au putut afla nimic. Jumătate mort a ajuns acasă. Contra gendarmilor s'a pornit cercetare.

Moarte din leacuri băbești. Mulți cred, că sângele dintr'o rană de tăietură poate fi oprit, punând pânză de paingin pe ea. De curând a murit primarul unui oraș din Germanla din cauza înveninării sângelui. Se tăiasse la un deget dela mâna stângă și ca să oprească curgerea sângelui, a pus pânză de paingin. Urmarea a fost, că sângele s'a înveninat din cauza necurătenilor de pe pânza aceea și primarul și-a dat sufletul între dureri crâncene.

Prăsnuire creștinească. O faptă laudabilă a s'evârșit institutul de economii „Steaua” împărțind, ca dar de Crăciun, haine copiilor de școală săraci. De acest dar s'au împărțit 30 băieți și fete. Impărțirea hainelor s'a făcut prin directorul executiv al institutului, părintele Ioanichie Neagoe, și a membrilor în direcțiune Trifu Jifcu și Achim Topală. Vedem, că institutele noastre românești, cari au menirea a scăpa poporul nostru din mâinile cămătarilor străini, vin și în ajutorul copiilor săraci scăpându-i de frig. Să spriginim și să ne grupăm în jurul institutelor noastre, cari numai binele nostru îl voiesc și înaintarea poporului nostru pe toate terenele.

P. Burz.

Luptă cu gendarmii. Niște plugari îmbătându-se într'o cărcimă din Caransebeș, au făcut o gălăgie, încât a trebuit să vină poliția. Cei beți au început ceartă cu poliția, care a chemat gendarmi în ajutor. Nici aceasta nu i-a putut potoli numai decât, căci unul s'a repezit cu un cuțit asupra sergentului major, care folosindu-se de baionet i-a străpuns pieptul. Numai atunci au putut fi ceilalți legați și duși la închisoare. Cel rănit a murit în spital.

Învătătoarele. In comitatul Pestei numărul învățătoarelor e mai mare ca al învățătorilor. Aflând ministrul despre aceasta a dat ordin, ca să nu se mai numească învățătoare, până când nu vor fi învățătorii cel puțin egali cu numărul. In orice post devenit vacant să fie numit învățător, și dacă au fost învățătoare mai nainte.

Ofțica. In Octomvrie anul trecut au murit de ofțică in Ungaria 3488 de oameni. Cei mai mulți au fost dincolo de Dunăre, cei mai puțini dincoace de Tisa.

O pungășie mare. Din Pesta se vestește, că o fabrică mare de acolo, înființată numai anul trecut cu un capital de 1 milion 800.000 cor. e aproape de faliment. Cei doi directori ai ei au șters putina, cu ei și 800 000 cor.

Petrecere. Tinerimea română din Alțina invită la producțiunea declama-torică-teatrală, ce s'a va aranja in 30 Decemvrie st. v. 1901 in sala „Cancelariei”. Venitul curent e destinat pentru înființarea unei „biblioteci populare”. Alțina, in 25 Decemvrie st. v. 1901. Intrarea: locul I. 1 coroană; locul II. 60 bani; locul III. 40 bani. Inceputul la 7 ore seara.

Evreul și Crăciunul. Un avocat creștin din Presburg apucase dator cu 24 fl. la un avocat jidan. Acesta a scos esecutiie pe capul creștinului tocmai in seara de Crăciun, așa că pentru 24 fl. i-au amărît bietului om cea mai sfântă sărbătoare.

Din America. Din știrile comunicate de abonenți de ai nostri din America, dăm următoarele:

In 6 Dec. n. 1901 in orașul nou South Sharon, vecin cu Wheatland a explodat ferul topit dintr'un cuptor, care a crepat de puterea focului. 7 lucrători sunt morți, 25 răniți greu și 7 nu se găsesc încă; se zice că acești 7 neafliți i-a ars lava de fer curgătoare care a explodat așa de puternic. Dintre cei nenorociți Români n'au fost nici unul fiind aceștia mai îndepărtați cu lucrul.

Ilie Androne (Wheatland).

— Ioan Petrișori din Corbi ne scrie, că in 8 Decemvrie a murit in Canton un Român cu numele George Alda, pe care l-a, înmormântat scriitorul, G. Cțeșu din Corbi, G. Mihu din Feldioara și N. Sinteu din Sâmbăta-de-jos cu mare cinste și mare jale. Obiectele rămase după mort au fost prețuite in 20 fl. dară un Evreu le-au oprit zicând, că a fost dator la el.

În sfârșit fără de ale mai da Jidanului noi tot am face o sumă cât de mică, dar' nu știm din ce sat este. Știm că are muiere și copii dar' satul nu, numai comitatul Sibitului, cine îl cunoaște, să ne facă cunoscut.

Din Mc-Kees Rocks ne scrie Pavel Păcurariu, că la mulți le merge rău, mulți se chilăvesc și rămân fără degete alții fără mâni, perzându-le in fabricii. In timpul din urmă au murit doi Români din Sighișoara, unul de bătaie de inimă, altul a fost călcat de tren. Ce s'au făcut cu trupurile lor, nu se știe, căci dacă nu le răscumperi cu bani, le ard in foc după-cum e obiceiul acolo.

După-cum se vede, nu e raiu nici la America și bine se socotească Românul înainte de a pleca acolo. Mulți nici nu ajung, căci acum de curând au întors acasă 14 persoane, 12 Români și 2 femei de Sas, pe cari i-au oprit diregătoriile la stația din Rutka. Aceștia au fost toți din comitatele Făgărașului și Târnavei-mari. In ziua de anul nou cel nemțesc au oprit in Rutka alți 18 bărbați și 3 femei, mai toți Sași din Sighișoara, cari n'aveau pasapoarte.

Un atentat in Rusia. In Chieff a făcut guvernorul de acolo o mare petrecere in cinstea marelui principe Constantin Constantinovici. Când era veselie la culme, a explodat o bombă sub balconul salonului, unde erau adunați oaspeții. Aceștia au rămas îngroziți, multe doamne au leșinat, ceilalți au fugit. Ferestrele dela palat au fost sparte, altă pagubă însă nu s'a întâmplat. Crezând poliția, că studenții ar fi făcut acest atentat, au arestat încă in noaptea aceea 15 din ei, pe toți însă i-au eliberat la cererea marelui principe.

Impușcat de gendarmi. In Căcova (Banat) patrula de gendarmi a dat de un om călare, despre care presupunea, că voia să fure. Provoacat de gendarmi să stea, el a luat o la fugă cu calul. Un glonț l-a ajuns însă, și el a rămas mort pe loc.

Pungășii patriotice. Cetim in „Alkotmány”: Ministrul de honvezi n'a dat liferarea de fân și pâne pentru manevrele honvezesti de astă vară prin licitație publică, ci a încheiat contract cu un Max Krauss din Cincis-Biserioi, care avea să lifereze maza de fân cu 10 cor. și o porțiune de pâne cu 9 bani. Krauss acesta mai are și bilet de liber parcurs pe tren, cl. I., care i-s'a dat, ca-și-cum ar fi jurnalist. E deci vorba de un om mare: jurnalist și negustor de fân. Tot „Alkotmány” zice, că dacă e așa de minunat, guvernul să l' răsplătească cu un ordin sau cu altă distincțiune, dar' nu cu banii adunați din dările cetățenilor. Și zice bine.

Serată literară in Șard. Ni se scrie: In 31 Decemvrie 1901 a avut loc in sala cea mare a școalei gr. cat. din Șard o serată literară. Harnicul și ze-losul preot din Șard Enea P. Bota a ținut o disertație menită anume pentru popor, despre „Însemnătatea meseriilor”.

Au perorat de goarele: Iulia Coman, învățătoarea din Șard, Livia Micla și Veturia Radeșiu. De goara Victoria Dumitrean, a delectat pe ascultători cu câteva cântece. Băieții de școală sub conducerea harnicului învățător Aurel Pop asemenea au executat câteva cântări.

Sunt foarte folosite de poporul aceste serate in seriile lungi de iarnă. Credem, că harnicul preot va mai aranja și in viitor atari serate.

Scopul principal a fost, ca țeranii să-și câștige cunoștințe folosite, ear' secundar, ca din banii incurși din contribuiri benevole, să se cumpere cărți școlarilor, cari să se împartă in seara de Crăciun, când, ca in toți anii, se face un pom de Crăciun pe seama băieților de școală.

Ar fi foarte frumos, ca in toate comunele românești să se aranjeze atari serate folosite.

„Viresc”.

Obiceiul nobil. Inteligența română din Bistrița și-a rescumpărat feliicitățile de Anul-Nou in scopul „Pomului de Crăciun” dat in favorul școlarilor săraci dela școala română confesională din Bistrița.

„Vulturul colorat.” Zilele aceste ne-a sosit noul număr al „Vulturului” in haina nouă colorată. Singura noastră foaie umoristică ne face cinste. Șef redactorul și proprietarul foii aduce jertfe colosale, ca să ridice „Vulturul” la nivelul foilor umoristice străine. Numărul recent cu prima pagină colorată are un cuprins foarte bogat și variat cu glume și satire deplin succese.

Foc in Orăștie. Joi a fost săp-tămână, după amiază, a ars in Orăștie in biserica săsească. Din ziua premergătoare (Anul-Nou nemțesc) va fi rămas atare luminare nestinsă pe altar, din care s'a aprins chiar altarul. Fumul grozav din biserică a făcut de oamenii numai după- ce cu forța au spart ferestrele mai slăbind fumul, au putut intra in lăuntru, ca să pucească la stins. A ars altarul cu tot ce era pe el, 2 felinare de argint s'au topit și chipul Mântuitorului. Era pe aci să se aprindă și scaunele. Toată biserica și mobilierul sunt afumate. Dauna se uroă la mii de coroane, și era și mai mare, dacă nu se observa focul de cu timp.

Revista ilustrată, nr. 23—24 din anul 1901 are următorul cuprins: Creștinism și Românism, S. P. Simonu. — Spune-mi de ce te mai iubesc? Valeria Grama. — Mormântul păstorului. — Anacreon, N. St. Viorescul. — Ce ai vădit. (s). — Colinde. — Gramatica lim. rom. de I. Papiu. Recens. — Aman s'au Ioan Purim. Trag. în 5 acte. — Știri mărunte. — Apel. — Bibliografie. Abon. anual 6 cor. Red. și adm. Bistrița, Strada Lemnelor 44.

În anul, ce urmează, revista va fi redactată de dl Dr. Victor Onișor.

Tot rachiul. În comuna Krompach din Scepus a fost aflat în noaptea de Crăciun cocișul unui econom de-acolo mort în grajd. El se culcase beat, ca să nu se mai trezească: frigul și rachiul îl omorise. După-cum s'a dovedit nenorocitul a fost fiul unei familii de frunte, care și azi joacă un rol în viața publică. El isprăvisse gimnaziul, a de-căzut însă, din cauza beției, tot mai mult. Înainte cu doi ani intrase la gendarmerie, de acolo a fost însă dat afară tot din cauza beției. Eșit de acolo, s'a năimit cociș și ca atare s'a prăpădit în felul arătat.

Furtună cu piatră în Decemvrie. Peste comuna Vălceni (Bănat) s'a deslănțuit la sfârșitul lunei trecute o furtună, cum nu s'a mai pomenit. Razele soarelui răspândeau o căldură plăcută când deodată cerul se înoură, fulgere și tunete apărură însoțite de un mare poyoiu. Într-aceea căză și grindină. Furtuna a durat 12 minute.

Din diecesa Lugojului. La capitolul diecesan gr-cat. din Lugoj, s'au făcut următoarele înaintări: P. Pop a fost înaintat preposit, Ben. Densușan canonic-lector, Ioan Boroș canonic-custode, și Mihail Gîanu canonic-cancelar. În locul celui din urmă canonic-prebend a fost denumit vicarul Nicolae Nestor din Hăjeș.

Femeie executată. În Sârbia a fost osândită la moarte prin plumb femeia Singelia Nicolici, pentru-că 'și-a înveninat bărbatul cu arsenic, ca astfel mai ușor să 'și poată continua relațiile de dragoste, ce le avea cu un servitor. Sentința a fost executată Luni.

Furt de dinamită. Din magazinul minei «Victoria» din Lupeni, necunoscuți au furat — spargând zădul wertheimian — 75 kg. de dinamit, 15 kg. praf de pașcă și 1500 bucăți de fi-turi. O parte din acestea au fost găsite ascunse în fân la țeranii Andreiu Drăghici și I. Dușan. Făptuitorii însă n'au putut fi prinși până acum.

Pertractare monstră. În 17 Ian. n. se va ținea pertractarea principală în Teaca contra Jidovului Rohrich Samu și soții sei pentru 35 de casuri de usură (cămătărie). Vor fi ascultați 136 de martori. Asta-i cauza, că pertractarea nu se ține în Cluj, ci în Teaca.

Ajutor. Ministrul de comerț a oferit comitatului Murș Turda un ajutor de 26.000 coroane pentru edificarea de drumuri, ca astfel se mai potolească miseria locuitorilor fără nici un lucru și câștig.

Moș Călin, novelă de Dorin. Budapesta, 1901. Tipografia L. Krammer, Csömör-ut 44 Prețul 20 bani.

După soție. Unui țeran din Te-glaș 'i-a murit nevasta. Perderea soției iubite 'l-a desnădăjduit pe bietul om, așa că-și doria moartea. Dorința 'i-s'a împlinit, căci lângă sioriul răposatei 'l-a lovit guta. El a fost înmormântat în aceeaș groapă cu soția lui.

Necrolog: Maria Roșca, după grele suferințe, în al 62-lea an al etății. provăzută fiind cu sfintele taine s'a mutat la cele eterne, Mercuri în 1 Ianuarie n. a. c. la 9 ore seara. Rămășițele pământești ale neuitatei mame și bunice s'au înmormântat Vineri în 3 Ianuarie la 3 ore după amiază în cimiterul central din Viena. Dr med. Victor Roșca, profesor Petru Roșca, ca fii; Maria v. d. Dr. Crișan, Florica și Letiția ca fiice; Ionel, Rhea-Silvia și Ascaniu ca nepoți.

Anexarea Bosniei și Herțegovinei. Foile franceze și engleze aduc știrea, că Austro-Ungaria în scurtă vreme va incorpora definitiv provinciile ocupate, Bosnia și Herțegovina.

Din Telciu. Reuniunea de cetire și cântări din Telciu ne roagă să publicăm următorul avis:

Comuna politică Telciu (Telcs) câștigându-și dreptul de cărcimărit caută o persoană, care să exerciteze acel drept. Comuna numără peste 3000 locuitori, posedă casă, cu 5 chilii precum și superedificate economice și grădină, situate în centrul comunei.

Doritorii români, cari ar reflecta la aceasta, să se adreseze la primăria comunală pentru primirea informațiilor mai detaliate, eventual să se prezenteze în persoană în timpul cel mai scurt. Poșta este în loc, ear' stațiunea călei ferate este Bistrița, depărtare de 50 chm, și Bethlen depărtare de 40 chm. Prospecte avantajoase, de oare-ce comuna noastră este așezată în linia principală a drumului, care leagă Marmăția cu Ardealul, afară de aceea sunt mai multe fabrici de scânduri, cari toate își livrează materialul produs pe această linie. Ar fi de dorit, ca respectivul reflectant să dispună și de capitalul necesar pentru întreprindere și conducere.

Intreceri în — defraudări. Mai zilele trecute din Italia a sosit știrea, că un funcționar de bancă a defraudat 2 milioane de lire. Acum se vestește din America, că un Fleischmann, cassarul unei bănci din California a dispărut cu 2 milioane 400 mii coroane. Acestia, după-cum se vede, au întrecut cu totul pe Keckemethy al Ungurilor.

Nenorocire grozavă. O mare nenorocire s'a întâmplat în comuna Matea (Moldova). Doisprezece săteni lucrând la o fântână, au căzut cu toți înăuntru; șapte 'și-au găsit moartea. Ceialalți cinci sunt răniți, dintre cari doi mai grav. Causa acestei înfiorătoare nenorociri este ruperea scândurilor, cări erau așezate deasupra fântânei și pe cari stăteau victimele.

Știri din piață. Făgăraș. Grâu 1050—12, secară 8—8.50, orz 750—8, ovės 5—6, cucuruz 8—9, cartofi 2.50—2.80, mazere 12—20, fasole 9—10, linte 12—24 cor.; 5 ouă 20 bani.

Cluj. Grâu, m. m., 15.60—17, secară 12.60—12.80; cucuruz nou 9.80—10, ovės 12—12.40, orz 11.20—12.40 cor.

Sibiu. Grâu hl, 11.80—12.60, secară 8—8.40, orz 7.60—8, ovės 4.60—5.20, cucuruz 7.80—8.60 cor.; 10 ouă 58—68 b.

Piața banilor din Sibiu. Galbînul 11.25, 20 lei (hârtie) 9.50; 20 lei, (argint, 9.40, lira turcească 21.40, lira engleză 23.82; 20 marce germane 23.36;

napoleonul 18.98; rubla (hârtie) 252; rubla (argint) 2.43 cor.

Bursa din Budapesta. Grâu, 50 chlgr., bănățesc 8.40—8.90; secară 7—7.25; orz 5.75—6.20, ovės 7.25—7.65, cucuruz 4.80—5., cincantin 5.90—6 cor.

DIN LUME.

Bulgaria.

Comisarul turcesc din Sofia a protestat în mod energic pentru demonstrația făcută de Macedoneni în contra comisariatului turcesc. Ministrii Daneff și Sarafoff s'au scuzat personal promițând pedepsirea culpabililor. Într-adevăr au fost arestați 70 de demonstranți, din cari 40 au fost menținuți în închisoare.

Partidul național liberal (Stambuliști) a decis să spriginească și mai departe cabinetul Caraveloff. Știrea, că doi membrii ai partidului ar intra în cabinet, s'a desminte.

În cercurile politice se afirmă, că imediat după vacanța de Crăciun, prințul va convoca din nou Sobrania de oare-ce o înțelegere pare a se fi stabilit între guvern și două grupări importante din opoziție.

Criza ministerială va fi astfel înlăurată.

Insistând Caraveloff în demisiune, principele 'i-a primit-o, însărcinând cu formarea noului cabinet pe Daneff. Ministerul cel nou, compus numai din aderenți de-ai lui Tancoff, e format în modul următor: Daneff, presidiu și externe, Sarafoff, interne și finanțe, Lucanoff, comerț, Radoff, justiție, Cancett, instrucție, Papricoff, război.

În sobranie a declarat ministrul-preșident, că noul cabinet a moștenit programul cabinetului retras și va lua măsurile necesare pentru rezolvarea crizei. El a cerut prelungirea sesiunii până la 1 Martie. Sobrania n'a primit și nefiind prospecte, ea provisorul bugetar s'a votat, probabil că va fi disolvată.

Sârbia.

Din Belgrad se vestește, că în ședința scupoinei deputatul liberal Velikovici a ridicat, în timpul discuțiunii asupra legii întrunirilor publice, chestiunea succesiunii la tron. Primul-ministru Vuici a protestat. Președintele scupoinei 'i-a luat cuvântul.

Trimisul sârbesc la Cetinie, lt-col Vasil Antonici, a fost numit ministru de război. Ministrul de până acum Milcovici a fost pus în disponibilitate.

Germania și Venezuela.

Germania a notificat Americii-de-Nord, că Venezuela continuând a refusa să plătească și să 'i dea satisfacție, atunci va sechestra vămile porturilor venezuelene până-când va încasa două milioane, obligându-se de a nu ocupa nici un teritoriu.

Președintele Roosevelt a răspuns că America-de-Nord nu se va opune la aceasta, dar' nu va permite nici-odată anexarea de teritorii americane de către puterile europene.

Apropierea franco-italiană.

Se consideră în cercurile diplomatice ca iminentă o manifestație politică din partea Franciei în sensul apropierii între ea și Italia.

Declarațiunile, pe cari Delcassé urmează să le facă la cameră, după sër-bători, vor accentua apropierea Italiei de politica franco-rusă.

Turburările din America-de-sud.

O telegramă din Caracas anunță, că șefii revoluționari Fernandez și Pietri au fost bătuți, ear' Pietri făcut prizonier de trupele guvernului.

Revoluțiunea se poate considera ca suprimată și președintele Castro ca triumfător.

Anglia și Transvaalul.

Fată de cea mai nouă știre, că fostul trimis transvaalian Clark ar fi sosit la Utrecht pentru de a începe pertractări de pace, legațiunea Transvaalului constată din nou printr'o notă oficială, că conducătorii Burilor încheie pacea numai pe lângă următoarele condițiuni: completă independență și integritate a statelor bure, amnestie pentru rebelii din colonia Cap, reedificarea farmelor distruse. Până când respinge Anglia aceste condiții, nu poate fi vorba de pace.

Din Londra se anunță, că circulă cu insistență svonul unei iminente demisiuni a lui Chamberlain.

Această decisiune e motivată de gravitatea situației în Africa-de-sud, în urma ultimelor victorii repurtate de Buri.

La o întrebare circulară, făcută la ordinul lui Krüger, au răspuns toți generalii buri, că fără garantarea independenței complete nu vor depune armele.

Știri mărunte.

Trimisul rus Lessar a comunicat plenipotențiatului guvernului chinez, că Rusia refuză de-a primi vre-o modificare a convenției referitoare la Mangiuria.

Prințul George a primit până acum conclusele dela 40 comune oretane, cari cer împreunarea cu Grecia. El le va aduce la cunoștința puterilor.

Poarta a trimis instrucțiuni severe autorităților din vilaetele Macedoniei, pentru a reprimă ori-ce manifestație a violenței revoluționarilor bulgari.

După o telegramă din Havana, president al republicii Cuba a fost ales naționalistul Palma.

R Î S.

Țiganul fricos.

Un soldat țigan în războiu se da totdeauna înapoi de frică, când da cu pușca.

— Ce faci Țigane, întrebă oficerul.

— Păi, mânca-te-ași, pușca mea bate mai departe ca a ălorlalți și mă dau îndărăt, ca să isbesc tot la un loc.

Țiganul militar.

Un soldat țiganducându-se în concediu acasă și bătându-se cu nevasta

'și-a rupt nasul. La casarmă căpitanul îl întrebă :

Ce ai la nas, Țigane?

— M'am mușcat, să trăiți d-le căpitan.

— Păi bine, mă; gura e mai jos decât nasul, cum era să te muști?

— Păi m'am suit p'un scaun, domn căpitan.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlui P. G. Têrnova. Pe timpul, de care vorbești d-ta, trimiteau la Foaie 10—15 înși poezii și povesti astăzi trimit 3—4 sute, înțelegi deci că numai pe rînd se poate. De altminteri dela nici un colaborator din afară n'am publicat atîta foiță, ca dela d-ta. Între cele câteva mii de abonenți sînt preste o mie preoți, învățători, comercianți, femei cu cultură mai superioară dela sate, cari nu cunosc șezătorile. Nu e număr de »Foaie«, care să nu aducă și lucruri de petreceri: poezii, povesti, romane, cronici, glume felurimi. Nu trebuie însă uitat, că foaia e înțeu pentru *învățatură* și numai după aceea pentru petrecere. Scopul ei e să-ți ridice pe țeran și nu credem să fie țeranii bănațeni înapoia celor ardeleni în privința priceperii celor spuse

în foaie. Omul doritor de lumină *întreabă*, când nu pricepe un lucru. Oare pela d-voastră nu sînt preoți, învățători și oameni cu mai multă carte, cum ești de pildă d-ta? Suntem de altfel siguri, că numai din dragoste către luminarea poporului ai ajuns la judecata greșită, ce 'ți-ai făcut.

D-șoarei Ana Becea. Poeziile lui Eminescu le capeți la librăria N. Ciurcu, Brașov. Prețul 1 cor. 5 cr. porto.

Dlui Iacob On., dir. școl B. P. 12 t. la an.

Dlui Ilie Androne, Wheatland, America. Cartea lui Iancu nu se mai capătă. Despre desbinarea bisericilor s'au scris mai multe cărți. Porto la 5 călindare e 30 cruceri.

Dlui I. Istrate, Șmig. Nu ne spui numele căsii de ajutorare, așa că nu putem ști, dacă e cinstită. Scrie-ne numele ungurese al ei.

Dlni I. Răgneală, Cîncu-mare. Foaia costă la America 10 franci (lei).

Dlui I. Toduțiu, înv. Talmudul îl capeți la Ioan Musteață, ec. în Mediaș, strada morii nr. 25 Adresează-te lui.

Celelalte răspunsuri le vom da, din cauză lipsei de spațiu, în numărul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr.

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

MARGARETA MOLDOVAN.

Din

tainele

vieții.

29 de romane și schițe.

Prețul 2 cor., plus 10 bani porto.

Se poate procura dela

Librăria

W. Kraft.

Bine apreciată

de întreagă

presa noastră.

Legea veterinară

atât de mult folositoare tuturor economilor și tuturor primăriile comunale — a eșit de sub tipar în a doua ediție îndreptată și îmbogățită. »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului« a îngrijit ca atât limba cât și forma cărții acesteia să fie cât se poate de potrivită, pentru-ca poporul să poată pe deplin înțelege sfaturile și îndrumările ce 'i-se dau cu privire la: pasapoarte, tîrguri de vite, boale lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor sei cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

(Lecuirea vitelor)

BOALELE LIPICIOASE (CONTAGIOASE)

stînd cu dînsii la sfat în serile lungi de iarnă.

De

Tormay Béla.

Ediția II. revizuită — 152 pagini mari.

Cartea costă 80 bani (cu porto postal 90 bani) și se poate cumpăra dela

Reuniunea română de agricultură
din comitatul Sibiiului.

Publicațiune.

Pașunatul din munții Clăbuceț, Surul și Avrigel, ce formează proprietatea comunei politice Avrig, se va da în arândă pe un an, eventual pe 3 ani prin licitațiune publică. Licitatiunea se va ține Joi în 16 Ianuarie 1902 st. n. la 9 ore a. m. în cancelaria comunală din Avrig, unde stau și condițiunile spre vedere publică.

Avrig, 7 Ianuarie 1902.

5 1—1

Primăria comunală

Publicațiune.

În comuna Codor, comit. Solnoc-Dobâca, primesc pe moșia mea 3—400 oi pentru iernat, având un nutreț foarte bun. Eventual cumpăr și oi.

4 1—1

Weisz Marton.

Franzbranntwein-ul

lui

BRÁZAY,

cel mai răspândit

și mai neeseptionabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui

Coloman Brázay,

Budapesta, IV., Muzeum-körut nr. 23.

Mijloc pentru curățirea dinților.

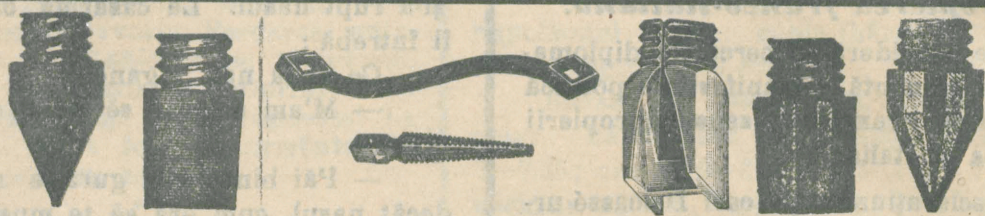
Spălându-și omul cel puțin de 3-ori pe zi gura — dacă se poate și 5—6-ori — cu apă stătută, în care se pune pe jumătate Franzbranntwein de-al lui Brázay, se țin gura și dinții curați și aceștia sunt feriți de stricăre.

2 22—52

Feriți-vă de imitațiuni.

Fiti cu atențiune la marca de apărare.

Se capătă în ori-ce apotecă și în celelalte prăvălii.

Cuie de potcoave.

100 bucăți	Nr. 1	2	3	cuiele H	Nr. 6	8
simple	cor. 1 04	1.26	1.48	100 bucăți	cor. 5 40	7.20
cu vine de oțel	2.40	2.70	3.04			
	Cheie pentru cuie			cor. —.24		
	Șurub pentru cuie			110		
	Se capătă la				85 2—4	

Carol F. Jickeli în Sibiu la „Coasa de aur”.

Din editura „Tipografiei”, soc. pe acții în Sibiu.

Arghir și Elena, o istorie frumoasă în versuri	cor. —.30
Art. de lege XXI. și XXIII ex. 1886. Despre instrucțiuni și despre procedura disciplinară	—50
Art. de lege XXII. ex. 1886. Despre comune	—80
Aluașiu Gavrilă, Societăți de cumpătare, îndreptar pentru înființarea lor după modelul »Societății de cumpătare«	1.—
Brote Eugen, Ținerea vitelor	—24
„ Trifoiul	—30
Costan T., Aur, novelă	—40
Duică G. P., Savitri, povestire indică din Mahabarata	—32
E'ers Georg, Homo sum, roman tradus de Mugar	1.00
Indreptar practic în economia rurală de mai mulți preoți	1.60
Leonat și Dorofata, vorbire de glume în versuri	—20
Nordau Max, Naționalitatea, studiu	—40
„ Reprivire din Paradoxe sociologice	—40
Ordonanțele ministeriale pentru introducerea legii comunale (Art. XXII. din 1886)	—10
Russu-Șirianu I., Moara din vale, 8 novele	1.40
Simtion T., Păcate Domnești, novelă orig.	—60
Simu R., Monografia comunei Orlat	—50

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Se află de vânzare în librăria W. Krafft în Sibiu.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăci-mare Nr. 8.

[2] 25—